

Μετά την έξοδο από τα μνημόνια ο δημόσιος τομέας παραμένει υπερτροφικός, επιβαρύνοντας τον ιδιωτικό τομέα με υπέρμετρη φορολογία, γραφειοκρατία, πολυνομία και διαφθορά, τα οποία είναι αντικίνητρα για τη δημιουργία πλούτου στην Ελλάδα. Αντί να συρρικνώσουν το Δημόσιο, οι μνημονιακές κυβερνήσεις αναζήτησαν πόρους για να το συντηρήσουν. Πολλές κρατικές επιχειρήσεις παραμένουν ζημιογόνες, παγιδεύοντας πολύτιμους πόρους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν πιο αποδοτικά αλλού και επιβαρύνοντας το χρέος. Το γεγονός ότι ο ιδιωτικός τομέας επωμίστηκε το μεγαλύτερο βάρος της κρίσης, καθώς συρρικνώθηκε περισσότερο από τον δημόσιο τομέα, δεν βοήθησε την ενίσχυση της παραγωγικότητας.

Η πτώση του ΑΕΠ ήταν δυστυχώς αναπόφευκτη, διότι το βιοτικό επίπεδο στην Ελλάδα τη δεκαετία που προηγήθηκε της κρίσης αυξήθηκε πολύ πάνω από τη δυνατότητα της οικονομίας να το στηρίξει. Τη «χρυσή εποχή» της ταχύρρυθμης ανάπτυξης 1997-2007, το κατά κεφαλήν εισόδημα αυξήθηκε σωρευτικά 43%, έναντι 27% στην Ισπανία, 14% στην Ιταλία, 17% στην Πορτογαλία, με μόνη την Ιρλανδία να έχει μεγαλύτερη αύξηση (54%), χάρη στην προσέλκυση επενδύσεων και την εντυπωσιακή αύξηση της παραγωγικότητας. Την ίδια περίοδο, το δημόσιο χρέος στην Ελλάδα αυξήθηκε σε σχέση με το ΑΕΠ, ενώ στις άλλες χώρες μειώθηκε ή αυξήθηκε ελάχιστα από πολύ χαμηλά επίπεδα (Πορτογαλία). Η Ελλάδα ευημερούσε με δανεικά. Δεν είχε την παραγωγική δομή που θα καθιστούσε βιώσιμο το κατά κεφαλήν εισόδημα προ κρίσης. Για να συγκλίνει η Ελλάδα μελλοντικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, είναι ζωτικής σημασίας η εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, ώστε να καταστεί πιο παραγωγική η οικονομία. Αυτό είναι το έναυσμα για την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των Ελλήνων. Μόνο μέσω της εφαρμογής μεταρρυθμίσεων – και όχι μέσω νέας συσσώρευση χρέους– θα είναι βιώσιμη η σύγκλιση.

Οι μνημονιακές κυβερνήσεις αντιμετώπισαν τα μνημόνια σαν αναγκαίο κακό για να αποφευχθεί η άτακτη χρεοκοπία, και όχι ως ευκαιρία για να διορθωθούν οι χρόνιες παθολογίες της ελληνικής οικονομίας και να μπουκ στέρεες βάσεις για την ευημερία των επόμενων γενεών. Η αναδιάρθρωση της οικονομίας προς την εξωστρέφεια καθυστέρησε, με αποτέλεσμα η προσαρμογή σε χαμηλότερα επίπεδα εξωτερικού δανεισμού να επιτευχθεί μέσω της συρρίκνωσης του εθνικού εισοδήματος και όχι μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας και των εξαγωγών. Η παραγωγικότητα ενισχύεται από τη διαρκή αναζήτηση της βέλτιστης χρήσης των πόρων και την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών μέσω επενδύσεων. Οι πιστωτές έχουν την εύλογη επιθυμία να πάρουν πίσω τα δανεικά, γι' αυτό και επιμένουν σε μεταρρυθμίσεις που θα καταστήσουν την Ελλάδα ανταγωνιστική και αξιόχρηη. Αυτό είναι και το δικό μας συμφέρον. Το βιβλίο του Μπομπ, βασισμένο στη μακρά εμπειρία του από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, είναι πολύτιμο εργαλείο στην προσπάθειά μας να αντιληφθούμε τον κόσμο ορθολογικά, μακριά από ιδεοληψίες και αυταπάτες, και να σχεδιάσουμε το μέλλον. Το κλειδί για να ξεπεράσουμε την κρίση βρίσκεται στα χέρια μας και μόνο.

Μιράντα Ξαφά